

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಜಗದ್ವಿತ್ತ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಹೌದು, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುವುದು, ಜಗದ್ವಿತ್ತದ ಜೊತೆಗೆ ಆತ್ಮನ ಮುಕ್ತಿ ಕೂಡ, ಮತ್ತು ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಾವು ಜಗದ್ವಿತ್ತದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು -

ಮಹಾರಾಜ್: ಈಗ ಅದರ ತದ್ವಿರುದ್ಧ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ನೀನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಾಗ ಜಗದ್ವಿತ್ತ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರಲಾರದೆ?

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಇರಲಾರದು. ಸ್ವಾರ್ಥ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಬರಿ ತನ್ನ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಹಾಗೇನೇ, ಜಗದ್ವಿತ್ತ ಮಾಡುವಾಗ, ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಕುರಿತು ಸಮಾನಭಾವದ ಆಲೋಚನೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಸರಿ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಗಿದ್ದರೆ -

ಮಹಾರಾಜ್: ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಎಂದರೆ - ಎರಡನ್ನೂ ಒಂದುಗೂಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತ್ಯೇಕವೆಂದರೆ, ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ, ಎರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಅಂದರೆ ಎರಡೂ ಗುರಿಯೇ. ಒಂದು ಗುರಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಮಾರ್ಗವೆಂದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುವುದೂ ಅದನ್ನೇ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಒಂದು ಮುಖ್ಯ, ಇನ್ನೊಂದು ಗೌಣ ಎಂದೂ ಅಲ್ಲ. 'ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣ ವಚನವೇದ' ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿದಾಗ, ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮಾತಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕೇ, ಪರಮಹಂಸರ ಮಾತಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕೇ? ಇದೇ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಈಗ ಮುಗಿದ ಅಧ್ಯಾಯ. ಈಗ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಹಾಗೆಂದರೆ? ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತೇ? ಈಗಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ..

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಎರಡನೆಯದು - ಅಂದರೆ ಜಗದ್ವಿತ್ತ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಗೌಣವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದು ಚಿತ್ರಶುದ್ಧಿಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ - ಎಂದೇ ಇವನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಜಗದ್ವಿತ್ತವೆಂದರೆ ಒಂದು by-product; ಭಗವತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಜಗದ್ವಿತ್ತವೂ ಆಗಿಬಿಡುವುದು - ಹೀಗೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಅದೇನೋ ಇದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಅದು ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತೇ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಹೌದು, ಸ್ವಾಮೀಜಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗಿತ್ತು. ಅವರು 'ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಬ್ಬ ಸದ್-ವಿಚಾರ (ಭಗವಚ್ಚಿಂತನ) ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಆಲೋಚನಾ ತರಂಗ, ಗುಹೆಯ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಜಗತ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸುವುದು' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನಮ್ಮ ಆದರ್ಶದ ಬಗ್ಗೆ motto(ಧ್ಯೇಯ) ಏನೆಂದು ಎಲ್ಲ ವನ್ನೂ ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ -

ಮಹಾರಾಜ್: ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಅದು ತಪ್ಪಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಕೂಡ: ಅವರು ವಿರಜಾನಂದರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರು, "ನೀನೇನಾದರೂ ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಸಿದರೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ನೋಡು" ಎಂದು.

ಮಹಾರಾಜ್: ಯಾಕೆ ಹಾಗೆಂದರು ಗೊತ್ತೇ? ಅದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿದೆ, ಜನರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಆ ಕಡೆಗೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ. ಮುಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಆದರೂ ಜಗದ್ವಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ, ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಇನ್ನು ಯಾವ ಭಾವದಿಂದ, ಯಾವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕು?

ಮಹಾರಾಜ್: ಸಾಧನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಉದ್ದೇಶವೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಅಂದರೆ ಉದ್ದೇಶ ಪುನಃ ಮುಕ್ತಿಯೆಂದೇ ಆಗುವುದು.

ಮಹಾರಾಜ್: ಅದನ್ನೇ ನಾನಂದೆನಲ್ಲ! ಮುಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮುಕ್ತಿನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಒಂದು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಚಾರವೂ ಜೊತೆಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಹಾರಾಜ್: ಮುಕ್ತಿ ಲಭಿಸಿಯೇ ತೀರುವುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿಯಷ್ಟೇ ಸಾಲದು. ಜಗತ್ತಿನ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಗೆಗೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿರಬೇಕು. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ನನ್ನ ಮುಕ್ತಿ, ಉಳಿದವರ ಮುಕ್ತಿ - ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಾಗ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?

ಮಹಾರಾಜ್: ಹಾಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಶ್ನೆ: ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತ ಒಂದು ವೇಳೆ ಇತರರ ಮುಕ್ತಿಗೂ ಕಾರಣವಾದರೆ, ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ ಆಯಿತು.

ಮಹಾರಾಜ್: ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಹಸಿದವರಿಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡುವುದು ಒಂದೆಯೇ? ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ಯ, ಜಗನ್ನಿಧ್ಯಾ ಎಂದು ತಿಳಿದೂ ಜಗದ್ವಿತ್ತಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕು. ಯಾರಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೋ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ-ಭಾವಕ್ಕೆ ಯಾವ ತಡೆಯೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ 'ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಧರ್ಮಬೋಧೆ ನಡೆಯದು' ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅರ್ಥವನ್ನೂ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲ.

★

ಯೋಗವಾಸಿಷ್ಠದ ಕಥೆಗಳು

ಸಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ

ಕಥಾಗುಚ್ಛ - ೩

ಉತ್ತತಿ ಪ್ರಕರಣ

(ಭಾಗ ೧)

ವಸಿಷ್ಠರು ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಾವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ: “ರಾಮ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಈಗ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇನು ಗೊತ್ತೆ? ಸೃಷ್ಟಿ ಇರುವುದು ಬಂಧನದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ. ಮುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ, ಈ ಜಗತ್ತು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಷ್ಟೇ ಹುಟ್ಟುವುದು, ಬೆಳೆಯುವುದು, ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಮರಣ ಹೊಂದುವುದು, ಸ್ವರ್ಗ ಅಥವಾ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು ಮುಂತಾದವುಗಳು ಇವೆ. ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

“ರಾಮ, ಇನ್ನೊಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ನಿಜವಾದದ್ದಾದರೆ, ಅದರ ನಾಶವು ಎಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಇದೇ ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ಯ : ಅಸತ್ಯವು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ; ಸತ್ಯವು ಎಂದಿಗೂ ವಿನಾಶವಾಗದು.

“ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಅನುಭವ ಯಾವ ರೀತಿ ಗೊತ್ತೆ? ಸ್ಪಷ್ಟದ ಅನುಭವದಂತೆ. ಈ ವಿಷಯವಾಗಿ ಒಂದು ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.”

ಆಕಾಶಜನ ಕಥೆ

ಆಕಾಶಜ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಹಾತ್ಮರಿದ್ದರು. ಆಕಾಶಜ ಎಂದರೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಎಂದರ್ಥ. ಅವರು ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಯಮನ ಬಂಟನು ಅವರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಹೋಗಲು ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮರ ಸುತ್ತಲೂ ಅಗ್ನಿಚಕ್ರವು ಸುತ್ತುವರೆದಿತ್ತು. ಅದು ಅವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಲು ಯಮಬಂಟನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಡೆಗೆ ಅವನು ನಿರಾಶನಾಗಿ ಯಮನ ಹತ್ತಿರ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬಂದನು. ತನ್ನ ಒಡೆಯನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನೂ, ನಿಸ್ಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನೂ ಹೀಗೆ ತೋಡಿಕೊಂಡನು: “ಭಗವನ್, ಈತನನ್ನು ಕಟ್ಟುಹಾಕಿ ಕರೆತರಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸುವಿರಾ?” ಅದಕ್ಕೆ ಯಮನು ಉತ್ತರವಿತ್ತನು: “ನೋಡು, ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೀನು ಯಾರನ್ನೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ, ತಿಳಿಯಿತೆ? ಮೃತ್ಯು ಉಂಟಾಗುವುದು ಅವರವರ

ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಸಾರವಾಗಿ. ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಕರ್ಮಫಲವೇ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಕರ್ಮಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಬಾ.”

ಇದರಂತೆಯೇ ಬಂಟನು ಆಕಾಶಜನ ಕರ್ಮಗತಿಯನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಸಂಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಅವನು ಯಮನಿಗೆ ವರದಿ ಯೊಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಮನು ಹೀಗೆಂದನು: “ಅಯ್ಯಾ, ಆಕಾಶಜನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಕಾಶದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವನು. ಅವನು ಆಕಾಶದಷ್ಟು ಪರಿಶುದ್ಧನು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನು ಕರ್ಮಬಂಧನದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ಮುಕ್ತನು. ಹೀಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವನು ಅಜಾತನೇ; ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಯಾವುದೇ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಅವನಿಗೆ ಕರ್ಮಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಅಂತರಿದ್ರಿಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಬರಿಯ ಮಾನಸಿಕ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ ಅವನು. ಆಕಾಶಜನು ಚೈತನ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶರೀರದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅಷ್ಟೆ.

“ಜಲದಲ್ಲಿ ದ್ರವತ್ವವು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇರುವಂತೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾತವು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿಯೇ ತೋರುವಂತೆ, ಈ ಮಹಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಪರಮಚೈತನ್ಯ ಭಾವವಲ್ಲದೆ ಬೇರೇನೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕು. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಮೂರ್ತರೂಪನು ಅವನು. ಹೀಗಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಯಂಭೂ ಎಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ‘ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಈ ದೇಹವೇ ನಾನು’ ಎಂಬ ತಪ್ಪುಭಾವನೆಯಿಂದ, ಜಡಜಗತ್ತಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿರುವವನನ್ನು ನೀನು ಹಿಡಿದು ತರಬಲ್ಲೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಹಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಂಥ ಯಾವ ಭ್ರಮೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಶರೀರವಿದ್ದರೂ ಅಶರೀರನಾದ ಇವನು ನಿನ್ನ ಪರಿಧಿಗೆ ಮೀರಿದವನು.”

ಲೀಲೆಯ ಕಥೆ

ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ನಂತರ ವಸಿಷ್ಠರು ಹೀಗೆ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ: “ಓ ರಾಮ, ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಂಪನವೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಮೈದಳಿದಿದೆಯಪ್ಪಾ. ಆ ಕಂಪನವು ಬರಿಯ ಆಲೋಚನೆ ಮಾತ್ರ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಜೀವರಾಶಿಯೂ ಬರಿಯ ಆಲೋಚನಾತರಂಗ ಮಾತ್ರವೇ. ಆದರೂ ಅದು ನಿಜವೆಂದೇ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದು ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೇನು? ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಲ್ಲೂ

ವಿವೇಕಪ್ರಭ

ಎರಡು ಸ್ವಭಾವಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಪರಿಶುದ್ಧ ಚೈತನ್ಯ, ಇನ್ನೊಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸು. ಮೊದಲನೆಯದೇ ಸತ್ಯವಾದುದು. ಎರಡನೆಯದು ಅಸತ್ಯ. ಹೀಗಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಲೋಚನಾ ರೂಪವಾದ ಈ ಜಗತ್ತೂ ಭ್ರಮಾರೂಪವಾದದ್ದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

“ಚೈತನ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಲೋಚನೆಯೂ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಚೈತನ್ಯಮಯವೇ ಆಗಿವೆ; ಅವುಗಳ ಭೌತಿಕ ರೂಪಗಳೆಂಬುದು ಬರಿಯ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಮಾತ್ರ. ಇದರ ರಹಸ್ಯವಿಷ್ಟೇ: ಸೃಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಯುವುದು ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಆ ಪರಮಪುರುಷನು ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪ. ಹೀಗಾಗಿ ದೃಶ್ಯ (ಜಗತ್ತು) ಹೊರಗೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಅದು ಇರುವುದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ. ಹಾಗೆಯೇ ದೃಕ್ (ಅದನ್ನು ನೋಡುವವನು ಅಥವಾ ಅನುಭವಿಸುವವನು) ಹೊರಗೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಒಳಗೇ ಇದ್ದಾನೆ. ನಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯ ಜಗದನುಭವವೂ ಹೀಗೆಯೇ. ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅನುಭವವೂ ಮನೋಜನಿತವಾದದ್ದೇ ಆಗಿದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಜಗತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಭ್ರಮೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಗತ್ತೂ ಭ್ರಮೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಇರುವುದು ಏನು? ಚೈತನ್ಯವೊಂದೇ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ‘ಜಗತ್ತು’, ‘ಅನಂತ’, ‘ಬ್ರಹ್ಮ’, ‘ಆತ್ಮ’ - ಈ ಪದಗಳ ಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಕನಸಿನ ನಗರ ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತೂ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ‘ಜಗತ್ತು’ ಮತ್ತು ‘ವಿಶ್ವಚೈತನ್ಯ’ - ಈ ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಸಮಾನಾರ್ಥಕಗಳು. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಚೈತನ್ಯಮಯವೇ. ಜಗತ್ತೆಂಬುದು ಚೈತನ್ಯದ ತೋರಿಕೆ ಮಾತ್ರ.

“ಓ ರಾಮ, ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರಿಯಲು, ನಾನೀಗ ಹೇಳುವ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು:

ಹಿಂದೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮನೆಂಬ ರಾಜನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಪರಿಪೂರ್ಣ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಮಹಾಮೇಧಾವಿ ಕೂಡ. ಅವನಿಗೆ ಅನುರೂಪಳಾಗಿದ್ದವಳು ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಲೀಲಾ. ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ಲೀಲೆಯರಿಬ್ಬರೂ ನಾರಾಯಣ - ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯರಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಅನೋನ್ಯವಾಗಿದ್ದರು; ಹಲವಾರು ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮೀರಿಸುವಂತಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಇರಲಾಗದಂತಹ ಬೆಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ದಿನ ಲೀಲೆಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ಆಲೋಚನೆ ಬಂದಿತು: ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಪ್ರಿಯನು ನನ್ನ ಪತಿ. ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಅವನ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದಾದರೂ ಏನು? ಈ

ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಮಹಾತ್ಮರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅವಳು ಕೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರೆಲ್ಲ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿತ್ತು: ರಾಣಿ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ವ್ರತಗಳಿಂದ, ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಂದ, ನಿಯಮಬದ್ಧ ಜೀವನದಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಬೇಕಾದರೂ ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವುಗಳಾವುದರಿಂದಲೂ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಚಿರಜೀವನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ರಾಣಿಯು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದಳು: ವಿಧಿಯ ಆಟವೇನು, ಬಲ್ಲವರಾರು? ಹೇಗಾದರೂ ಸರಿ. ನನ್ನ ಗಂಡನೇನಾದರೂ ನಾನು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿಬಂದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಾನು ಈಗಲೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನ ಜೀವವು ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗದಂತೆ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಅರಿವಿನಿಂದ ನಾನು ಸರ್ವದಾ ಆನಂದ ಪಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ರಾಣಿ ಲೀಲೆಯು ದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಒಂದು ಕಠಿಣ ವ್ರತವನ್ನು ಒಡನೆ ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ, ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಉಣ್ಣಲಾರಂಭಿಸಿದಳು; ಭಗವಂತನನ್ನು, ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು, ಗುರುಗಳನ್ನು, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಋಷಿ ವರೇಣ್ಯರನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಈ ವ್ರತವು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಫಲಕೊಡುವುದೆಂಬ ಅದಮ್ಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವಳಿಗೆ ಇತ್ತು. ಈ ರೀತಿ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಪರ್ಯಂತದ ವ್ರತವನ್ನು ನೂರುಸಲ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿ ಅವಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು; ಯಾಚಿಸಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದಳು. ಆಗ ಲೀಲೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು, “ದಿವ್ಯ ಮಾತೆ, ನನಗೆ ಈ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು - ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ನನ್ನ ಪತಿ ದೇಹಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ, ಅವನ ಜೀವವು ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕು. ಎರಡನೆಯದು, ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾಗಬೇಕು.” ಈ ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿ ಸರಸ್ವತಿಯು ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು.

ಕಾಲ ಉರುಳಿತು. ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ರಾಜ ಪದ್ಮನು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮರಣವನ್ನಪ್ಪಿದನು. ರಾಣಿ ಲೀಲೆಯು ಸಹಿಸಲಾಗದ ದುಃಖದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತಳಾದಳು. ಕಡುತಾಪದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ದಿವ್ಯವಾಣಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದು ದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಧ್ವನಿ. ಅದು ಹೀಗಿತ್ತು: “ಮಗೂ, ರಾಜನ ದೇಹವನ್ನು ಹೂವುಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡು. ಆಗ ಅದು ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಜೀವವು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ.”